

Lääketyötä lähellä potilasta

Osastofarmaseutti on linkki sairaala-apteekin ja osaston välillä - ja hoitajien ja lääkäreiden mielestä varsinainen kultakimpale osastonsa lääkehuollon parhaimpana asiantuntijana.

Pieni nyytti makaa silmät kiinni lukemattomissa letkuissaan HYKSin Lastenklinikan lasten-teho-osastolla ja vauvan pieni rinta kohoilee hädin tuskin havaittavasti jättimäiseltä näyttävän sairaalasängyn pohjalla.

Lastentehon osastofarmaseutti **Annukka Sironen** myöntää, että vakavasti sairaiden ihmistaimien kohtalo liikuttaa yhä, vaikka hänellä on takanaan jo neljä vuotta tämän osaston lääkehuoltoa.

-Syvimmältä riipaisevat tapaturmien ja onnettomuuksien uhrin; sydänlasten saapumiseen on usein ehtinyt ennakkoon orientoitua, hän sanoo.

Annukka Sironen on yksi noin paristakymmenestä HUS-Apteekin osastofarmaseutista. Hänen harteillaan on tämänkin kemiallista unta tuhisevan pienokaisen lääkehuolto, sillä Sironen työmaata on lastentehon lääkehuone. Hänen tehtävänä on katsoa, että kaikkia lasten tarvitsemia lääkkeitä on osastolla saatavissa tai jos ei, hän tilaa ne sairaalan keskusapteekin varastosta tai pyytää proviisorilta tilaamaan lääkkeitä ulkomailta.

-Teen itse kaikki lääkeinfuusiomme lääkerin ohjeiden mukaan, ja se on työssäni se kaikin aikaa vievin ja tärkein osa. Harva pikkupotilas on teholla niin virkeä saati tajuissaan, jotta suun kautta annettaisiin yleensä yhtikäs mitään. Kipuläkkeet, rauhoittavat tai vaikkapa sydänlääkkeet menevät pääsääntöisesti 50 millin perfuusiuruiskuista suoraan suoneen, hän selventää.

Lavea sarka työtä

Mutta peruutetaanpa hitusen taaksepäin ja käydään kysymässä HUS-Apteekin osastofarmasiasta vastaavalta proviisorilta, **Hanna**

Annukka Sironen valmistaa lääkeinfuusiota.

Moilaselta, mistä osastofarmasiassa oikein onkaan kyse.

-Se on pelkistetysti sanottuna osastoille vietyä sairaalafarmasiata tai farmaseuttista vastuunottoa osaston lääkehuollosta. Jotkut haluavat puhua kliinisestä farmasiasta, mikä on aika kuvaava termi siksi, että osastofarmaseutti on hyvin lähellä potilaan päivittäistä hoitoa.

Moilasan mukaan osastofarmaseutti tekee lääketilaukset, purkaa ne ja hallinnoi osastonsa lääkkeitä. Hän osallistuu lääkkeiden jakamiseen yhdessä hoitajien kanssa, valmistele lääkkeet käyttökuntoon ja tekee lääkannoksia. Hyvin monipuolinen sarka siis?

-Ehdottomasti – osastofarmaseutti on äärimmäisen tärkeä työntekijä osastollaan. Kun osastot takavuosina havahtuivat omien farmaseuttien tarpeeseen, ei yksikään osastoista ole halunnut heistä sittemmin luopua. HUSin Helsingin alueella vain psykiatrisessa tulosyksikössä ei ole osastofarmaseuttia, muissa heitä on sen sijaan useampia, Moilanen kertoo.

Vastuu painaa – ja viehättää

Annukka Sirosesta ihaninta hänen työssään on itsenäisyys, mutta toki myös työpaikka. Hän sanoo aloittavansa työpäivänsä joka aamu tiedostaen, miten tärkeä hänen panoksensa on pienille lapsipotilaille.

-On mielekästä ja haastavaa, tosin kiireessä hieman stressaavaakin, saada lääkkeitä kuntoon ajoissa silloinkin, kun jostakin huoneesta huudetaan, että äkkiä adrenaliinia – lapsen vointi on romahtanut.

Laimennusohjeet löytyvät hätätapauksisakin Sirosesta usein päästä ja jos eivät löydy, niin sitä varten hänellä on niistä fläppitaulu.

Virheiden pelko on Sirosesta jalostunut ennemminkin valppaudeksi ja keskittymiskyvyksi. Toki teho-osastolla lasten lääkkeitä kulkevat aina useamman silmä- ja käsiparin kautta, ennen kuin mikään niistä päätyy potilaaseen.

-Erittäin tarkkana täytyy olla uusissa ▶

Hanna Moilanen ja Annukka Sironen valmistelevat potilasannosta.

lääkkeissä ja oudoissa kauppanimissä. Jo pa lääkärit ovat niiden kanssa väliin pyörällä päästään. Osaston hoitavan henkilökunnan lääkeinformaatio kuuluu niinkin työnkuvaani.

Aikaa omille lapsille

Annukka Sironen on entiseltä ammatiltaan sairaanhoitaja, mutta hän pysyy mieluusti osastofarmaseutin tontillaan, eikä kaihoa enää potilastyöhön. Sairauskertomusten päivitykset Sironen käy kuitenkin huolella läpi, jotta lapsen lääkitys pysyy kohdallaan.

-Olen enemmän kuin tyytyväinen ammatinvaihdokseen, johon minua veti alun perin halu päästä kahden silloin alle kouluikäisen lapsen vuoksi säännölliseen päivätyöhön vapaine viikonloppuineen.

Hänet vain yllätti aluksi se, miten niukasti farmasian opinnoista oli käytännön hyötyä osastofarmaseutin työssä.

-Ei yliopistossa edes puhuttu osastofarmasiasta. Sieltä sai eväät vain sairaala-apteekkityöhön sekä lääketoimitukseen ja -valmistukseen.

Samaan ongelmaan tarttuu myös Hanna Moilanen, jonka mielestä farmasian koulutusohjelman olisi jo korkea aika petrata antiaan myös osastofarmasiassa.

-Osastofarmaseutit ovat entistä kysytympää väkeä paitsi yliopisto- ja keskussairaaloissa, myös terveyskeskusten vuodeosastoilla. Meiltä on lisäksi tiedusteltu, milloin osastofarmaseutit ottavat osaa potilaskontakteihin.

-Kun hoitajapulalle ei näy loppua, osastofarmaseuteista olisi jatkossa iso apu esimerkiksi kotiutettavan vanhuksen lääkeopastuksessa, päällekkäislääkityksen purkamisessa sekä lääkeinteraktioiden selvittämisessä, proviisori summaa. ■

Koulutusta

Osastofarmasian erityispätevyyskoulutus käynnistyy Kuopion yliopistossa syksyllä 2009. Lisätietoja löydät osoitteesta www.uku.fi/kkk/osastofarmasia.

